

İSMET BİNARK ARMAĞANI

İshak Keskin
Ş. Nihal Somer
Nizamettin Oğuz

İstanbul 2015

Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları
Yayın Numarası: 179

İSMET BİNARK ARMAĞANI

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 16549

İç Düzen
İshak KESKİN

Kapak
Gönül GÖNER

Baskı - Cilt
Şenyıldız Matbaası

ISBN
978-975-6186-96-1
1. Baskı: 2015

Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları
İstanbul - 2015
Tel: 90 (212) 526 16 15
Fax: 90 (212) 217 60 46

İçindekiler

Sunuş	9
Arif AŞCI	
Biyografisi ve Bibliyografyası İle İsmet Binark	11
Akif USLUY	
İsmet Binark'ı Tanımak... ..	33
Şebnem ALANYA TOSUN - Alptekin TOSUN - Orhan YALÇIN - Nazan DÜDÜKÇÜ	
Giresun Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalına Başvuran Hastaların Kadına Yönelik Şiddetle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi	39
Selma ALPAY ASLAN	
Dünden Bugüne Ermeni Ülküsü 'The Armenian Cause' ve Tehcirle İlgili Bilgi Kaynaklarının Yeterliliği Üzerine	45
Zinnet Amil ALTINKILIÇ	
Al Jazeera Arşiv Departmanı ve Al Jazeera Markasına Kattıkları	73
Hakan ANAMERİÇ	
Esareti Hafifleten İki Arkadaş: Kitap ve Müzik	81
Bilgin AYDIN	
16. Yüzyıl Tahvil Ahkâm Defterleri	91
Murat CANDEMİR	
Sultan II. Abdülhamid Döneminde Matbaa-i Âmire'nin Kapatılması	107
Orhan Murat ÇOLAK	
II. Abdülhamid Döneminde Suçluların Fotoğraflanması: Beyoğlu Mutasarrıflık Fotoğrafhanesi ve Fotoğrafçı Komiser Mehmed Şemseddin Bey	123
Yaşar DEMİR	
Birinci Dünya Harbi ve Sonrasında Türkiye'de İttihad-ı İslam Çalışmaları -Hilafetin Kaldırılması ve Fransa'nın Yaklaşımı-	137
Ceyhan GÜLER	
Malezya'da Bilgi ve Belge Yönetimi Eğitimi	163
Hamza KANDUR	
Milli Arşivlerin Kamu Kurumlarına Sunduğu Hizmetler: Karşılaştırmalı Analiz	181
Mehlika KARAGÖZOĞLU-ASLIYÜKSEK	
Türkiye'de Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerinde Hazırlanan Lisansüstü Tezlerde Dijitalleşme ve Dijital Kültür Etkisi: 1993-2013	189
Esra Gökçen KAYGISIZ	
Bilgi Merkezi Çalışanlarının İş Yüklerinin İş Doyum Düzeylerine Olan Etkisinin İncelenmesi	205
İshak KESKİN - Muhammet Hanefi KUTLUOĞLU	
Eski İran Medeniyetinde Arşivler ve Arşiv Uygulamaları	221

Özgür KÜLCÜ	
Bilgi İçerikli Kültürel Mirasın Yönetiminde Bütünleşik Sistemlerin Geliştirilmesi: Online Kaliforniya Arşivi Örneği	259
Mustafa MORİNA - Niyazi ÇİÇEK	
Bağımsızlığın Ardından Kosova'da Arşivcilik	291
Hüseyin ODABAŞ	
Türkiye'de Büyük Kentler Dışında Kurulan Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerinin Özellikleri ve Kurulmakta Olan Bölümlere Öneriler	301
Hüseyin ODABAŞ	
Akademisyenlerin Yayıncılık Etiği Farkındalığı ve Eğilimleri: Atatürk Üniversitesi Örneği	317
H. İnci ÖNAL	
Dünya Kültür Mirasının Film Arşivlerinde Yaşatılması	329
Özhan SAĞLIK	
İstanbul'daki İlçe Belediyelerinin Bilgi Edinme Hakkı Kapsamında Elektronik Ortamdan Sunduğu Hizmetler	339
Ş. Nihal SOMER	
Bir Osmanlı Kağıtçı Esnafının Terekesi	349
Lorans TANATAR BARUH	
Türkiye'de Özel Arşivlerin Oluşumu Üzerine Bazı Düşünceler	371
Ümran Merve ÜTÜCÜLER	
Hizmet Pazarlamasında Müşteri Memnuniyeti: Uşak İli Karayolu Ulaştırma Sektöründe Bir Uygulama	383
Yusuf YALÇIN	
Kent Arşivleri ve Türkiye	399
Kürşat YILDIRIM	
Kadim Pamir Yolu Hakkında Bazı Malûmatlar	415
Kenan YILDIZ - Mustafa Birol ÜLKER	
Özel Arşivlerin Kütüphane Koleksiyonlarındaki Yeri ve Hizmete Sunulması: İSAM Kütüphanesi Örneği	423
Malik YILMAZ	
Öğrenme Kavramı ve Bireysel Öğrenmede Halk Kütüphanelerinin Yeri	431
Murat YILMAZ	
Arşivciler ve Kütüphaneciler İçin Sosyal Medya ve Sosyal Medya Metri	439

Türkiye’de Büyük Kentler Dışında Kurulan Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerinin Özellikleri ve Kurulmakta Olan Bölümlere Öneriler*

Features of the Information and Document Management Departments
Established in the Cities Other than the Big Cities in Turkey and Suggestions
for the Departments that are Being Established

Hüseyin ODABAŞ**

Öz: Türkiye’de yükseköğretim düzeyinde bilgi ve belge yönetimi eğitim-öğretimi yaklaşık altmış yıldır devam etmektedir. Son yıllarda bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin sayısının arttığı bilinmektedir. Ancak yeni kurulan bölümlerin bir takım sorunlar yaşadığı bilinen bir gerçektir. Araştırmada Türkiye’de bilgi ve belge yönetimi bölümleri genel olarak değerlendirilmekte ve özellikle yeni kurulmuş olan bölümlerin yaşadığı sorunlar saptanmaya çalışılmaktadır. Bu iki hedef için bilimsel kaynaklardan yararlanılmış ve Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerine anket uygulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Akademik sorunlar, bilgi ve belge yönetimi eğitim-öğretimi, bilgi yöneticilerinin istihdamı.

Abstract: There have been information and records management education-training programs for almost sixty years in the Turkish Higher Education System. During the last decades the number of the information and records management departments started to increase. However it is a fact that there have been some problems in the newly established departments. In this research, after an evaluation of the information and records management education in Turkey, the problems, particularly of the newly established departments is tried to be determined. In order to realize both of these goals, literature has been reviewed and a survey with students of Department of Information and Records Managements at Ataturk University has been conducted.

Keywords: Academic problems, information and records management education-training, employment of information managers.

1. Giriş

Her devirde geleceği inşa etme konusunda bireysel ve toplumsal çabalarda benzerlik yaşandığı bilinen bir gerçektir. Daha iyi bir geleceğe ulaşma arzusu

---

* Bu araştırma, 3 Nisan 2014 tarihinde düzenlenmiş olan 50. *Kütüphane Haftası* etkinliklerinde (Milli Kütüphane, Ankara) bildiri olarak sunulmuştur.

** Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.
E-posta: odabashuseyin@gmail.com

bireyin hayatını planlaması ile başlar. Bireyin geleceğini inşa etme çabası, kariyer planlaması olarak ifade edilmektedir.

Kariyer planlaması, insanın toplumsal sistemlerin belirlediği koşulları dikkate alarak kendini geleceğe hazırlama çabasıdır. Kariyer planlamasının ilk adımları, büyük oranda onun bakımını ve koruyuculuğunu üstlenen aileler tarafından atılır. Planlamanın daha sonraki evrelerinde başarı çoğunlukla bireysel çabalara orantılı olarak elde edilir. Kariyer planlamasının en önemli dönüm noktası yükseköğretim kurumudur. Gençlik yıllarında yapılan kariyer tercihi çoğunlukla kişinin bütün ömrünü etki altına alacak bir evredir. Türkiye’de yükseköğretim tercihi kişinin, büyük oranda -aynı mesleği icra etmek zorunluluğu olmamakla birlikte- eğitim-öğretim anlamında geri dönüşü olmayan bir yola girmesi anlamına gelmektedir.

Söz konusu tercih işleminin, tercih eden ve tercih edilen olmak üzere iki tarafı bulunmaktadır. Kuşkusuz tercih eden, yaptığı tercihi kendi beğeni ve becerilerine uygun olanlar arasından seçmelidir. Zira mesleki başarıya giden yol büyük oranda kişinin mesleğine olan bağlılığından geçer.

Tercih işleminin diğer tarafı olan tercih edilen bölümün özellikleri de kişisel başarıya doğrudan etki edecek önemli bir bileşendir. Tercih edenin zihninde oluşturduğu ortamı tercih ettiği bölümde ne oranda bulduğuna bağlı olarak kariyer başarısının ilk adımları olumlu ya da olumsuz şekilde gelişim gösterecektir. Bu bakımdan tercih, salt bilim dalının gelecekte kişinin yaşamına ne katacağına bağlı olarak değil, aynı zamanda tercih ettiği bölümün sahip olduğu olanaklara göre yapılmalıdır.

Türkiye’de son yıllarda yükseköğretim sisteminde önemli ölçüde “büyüme” ve “yayılma” politikası hâkimdir. Her ile en az bir üniversite politikası ile başlanan süreç ilçe ve beldelerde fakülte ve yüksekokul açma girişimleri ile devam etmektedir. Uzun vadede yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde kazanımlar sağlayacağına kuşku bulunmayan söz konusu süreç, içinde bulunduğumuz geçiş döneminde bir takım sorunları beraberinde getirmektedir. Akademik birimlerin altyapıdan yoksun şekilde eğitim-öğretim yaşamına başlamasının doğurduğu sorunlar, söz konusu bölümleri tercih edenlerin hüsranlılık duymasına neden olduğu gibi, kısıtlı olanaklarla çalışan öğretim elemanlarının motivasyonuna ve akademik üretkenliğine de olumsuz yönde etki etmektedir.

Aynı zamanda yükseköğretim sistemi, kişinin yeteneğine, bilgi dağarcığına, mesleki becerilerine, kültürel birikimine ve estetik bilincinin gelişmesine katkıda bulunması gereken bir sistemdir. Dolayısıyla sistemden yüksek oranda başarı elde edebilmesi için kişinin içinde bulunduğu üniversitenin ve kentin kültürel ve yazınsal varlıklarından, sanatsal yapıtlarından, teknolojik yatırımlarından, entelektüel birikimlerinden, kültürel ve bilimsel etkinliklerinden azami ölçüde yararlanması gerekmektedir. Yükseköğretim sistemi kentlerin sahip olduğu dinamiklerden, buna karşın kentler de yükseköğretim kurumlarından beslenmediği ölçüde başarıya yüksek oranda erişim olanağı bulunur. Diğer bir ifade

ile iki unsur birbirinden beslenmelidir. Türkiye'de bu sistem tek taraflı yürümeye başlamıştır. Üniversiteler zengin dinamiklere sahip olmayan yerleşim yerlerine katkıda bulunabilecek potansiyel bir araç şeklinde değerlendirilmektedir. Yerel yönetimlerin 'bacasız sanayi' kavramı ile ifade ettiği söz konusu olgu, üniversitelere adeta kente -çoğunlukla ekonomik- getiri sağlayan sıradan bir kamu kurumu gözüyle bakılmasına yol açmaktadır. Kuşkusuz tercih yapmanın, tercih ettiği akademik yapıda hayal ettiği ortamı bulamamasının nedenlerinin başında bu sorun gelmektedir.

2. Türkiye'de Bilgi ve Belge Yönetimi Eğitim-Öğretimi

Türkiye'de önceleri çeşitli kurslarla sürdürülmeye çalışılan kütüphanecilik eğitim-öğretiminin yükseköğretim sistemine dâhil olmasına yönelik ilk örnek, Ankara Üniversitesi çatısı altında 1954-1955 öğretim yılından itibaren 'Kütüphanecilik Enstitüsü' adıyla faaliyet gösteren akademik birimdir. Kütüphanecilik eğitim-öğretimine başlayan ikinci üniversite İstanbul Üniversitesi'dir. Sırayla 1964 yılında İstanbul Üniversitesinde, 1972'de Hacettepe Üniversitesinde (Atılgan, 1999), 1988 yılında Marmara Üniversitesinde, 2002 yılında Başkent Üniversitesinde¹ ve 2008 yılında Atatürk Üniversitesinde eğitim-öğretim faaliyetlerine başlanmıştır. 1954'ten itibaren 'kütüphanecilik' ve çok sonraları 'arşivcilik' kavramlarıyla ifade edilen bölüm adları, 2002 yılında Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) kararıyla bilgi ve belge yönetimi olarak değiştirilmiştir. Aynı zamanda İstanbul Üniversitesinde 'arşivcilik' ve 'kütüphanecilik' şeklinde iki ayrı bölüm olarak kurulan akademik birimler, 2002-2003 öğretim yılından itibaren bilgi ve belge yönetimi adı altında tek birime dönüştürülmüştür.

Günümüzde Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından düzenlenen Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) aracılığıyla üçü II. öğretim grubunda olmak üzere, sekiz üniversitede toplam onbir programa öğrenci alımı yapılmaktadır (Tablo 1). 2013-2014 öğretim yılında programlara kayıt yaptırmayan, kaydını donduran ve / veya dikey geçiş sistemi ile programlara alınanlar dışında, bilgi ve belge yönetimi bölümlerinde öğrenim görmek üzere ayrılan kontenjan toplamı 576'dır. Türkiye'de hizmet veren bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin dördünde doktora, beşinde yüksek lisans programı sürdürülmektedir.

Söz konusu programlara ek olarak Yükseköğretim Kurulunun kararı ile onaylanıp resmi olarak kurulan, ancak henüz altyapılarını tamamlamadıkları için öğrenci alımı yapılamayan bilgi ve belge yönetimi bölümleri de bulunmaktadır. Kastamonu, Ardahan, Kâtip Çelebi, Gümüşhane, Fatih Sultan Mehmet Vakıf, İstanbul Medeniyet, Karabük ve Melikşah Üniversitelerinde bölümler kurulmuştur. Bu bölümlerin bir kısmında öğrenci alımı yapılacak düzeye gelindiği bilinmektedir.

---

¹ Söz konusu üniversitede bölüm 'kütüphanecilik' adıyla açılmamış, bunun yerine 'bilgi yönetimi' adı tercih edilmiştir.

Tablo 1 – Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri

Üniversite	Program Türü	Türü	Şehir	Puan Türü	2013 Kontenjanı	Taban Puan
AÜ	I.Ö.	Devlet	ANKARA	TM-1	31	323,58044
HÜ	I.Ö.	Devlet	ANKARA	TM-1	93	320,29325
İÜ	I.Ö.	Devlet	İSTANBUL	TM-1	67	314,97680
YBÜ	I.Ö.	Devlet	ANKARA	TM-1	31	313,88281
MÜ	I.Ö.	Devlet	İSTANBUL	TM-1	72	310,24797
İÜ	II.Ö.	Devlet	İSTANBUL	TM-1	67	301,17866
ATA.Ü.	I.Ö.	Devlet	ERZURUM	TM-1	52	298,29523
ÇKÜ	I.Ö.	Devlet	ÇANKIRI	TM-1	41	296,58364
ATA.Ü.	II.Ö.	Devlet	ERZURUM	TM-1	52	285,87695
ÇKÜ	II.Ö.	Devlet	ÇANKIRI	TM-1	40	–
YDÜ	I.Ö., %50 Burslu	Vakıf	KUZEY KIBRIS	TM-1	30	–
Toplam					576	

(ÖSYM, 2013)

‘Parlak Bir Gelecek’ adıyla yayınlanan web sitesinde bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin 2008-2012 yılları arasında tercih sistemindeki gelişimine yönelik analiz, ilginç sonuçlarıyla dikkat çekmektedir. Sözü edilen dönem içinde programların kontenjanlarında yıllık ortalama %9’luk bir büyüme olduğu, buna karşın tercih sayısında büyümenin yalnızca %3’le sınırlı kaldığı saptanmaktadır.² Doğal olarak bölümleri tercih eden adaylar arasındaki rekabetin, artan kontenjan nedeniyle %24’ten %19’a düştüğü ifade edilmektedir. Çıkan sonuç, geçmiş yıllara oranla bilgi ve belge yönetimi bölümlerine yerleşme olasılığının arttığını ortaya koymaktadır (Bilgi ve Belge Yönetimi Taban Puanları, 2013).

Yukarıdaki değerlendirmeye benzer bir durumu LYS sisteminde bölümlerin 2010-2013 yılları arasında ortaya çıkan başarı puanlarında da görmek mümkündür (Tablo 2). Tabloda bölümler başarı puanları arasında farkın büyüklüğüne göre sıralanmıştır. Buna göre en büyük kayıp Atatürk Üniversitesinin II. öğretim programında gözlemlenirken, en az kaybın Hacettepe üniversitesinde olduğu görülmektedir.

Tablo 2 – Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerinin LYS’de Başarı Puanları

	2010	2011	2012	2013	Değişim
ATA.Ü. (İ.Ö.)	266.000	239.000	183.000	178.000	-33,08
AÜ	141.000	143.000	115.000	103.000	-26,95
ATA.Ü.	204.000	190.000	149.000	150.000	-26,47
İÜ (İ.Ö.)	185.000	170.000	142.000	144.000	-22,16
MÜ	152.000	153.000	123.000	126.000	-17,11
İÜ	141.000	140.000	117.000	117.000	-17,02

² Durum böyle olmakla birlikte yan ve çift dal öğretimi, dikey geçiş, yabancı öğrenci kabulü gibi nedenlerle bölüm öğrenci sayılarında bir miktar artışın (ortalama 10 öğrenci) olduğu bilinmektedir.

HÜ	122.000	126.000	107.000	108.000	-11,48
Ortalama	173.000	165.857	133.714	132.286	-22,03

Başarı puanlarının yıllar içinde genel olarak düştüğü görülebilmektedir. Sonucun negatif bir seyir takip etmesi kuşkusuz hesaplamada dikkate alınan kat-sayı sisteminden de kaynaklanmaktadır. Nitekim pek çok bölümün başarı puanında kayıp olduğu bilinen bir gerçektir. Ancak bölümler arasında değişim oranı bakımından ciddi farklılıklar olduğu görülmektedir. Değişim farkının yüksek olduğu bölümlerde oranın azaltılmasına yönelik faaliyetlere öncelik verilmesi gerektiği dikkatten kaçmamalıdır.

Bu sayılan faktörlerin de güçlü etkisiyle bilgi ve belge yönetimi bölümü mezunlarının istihdam olanağının artan kontenjanla birlikte ne şekilde etkilendiği belirsizliğini korumaya devam etmektedir. Zira geçmiş dönemlere ilişkin istihdam istatistikleri konusunda günümüze kadar bir çalışma yürütülmemiştir. Kamu kurumlarında yapılan atamalarda bilgi ve belge yöneticileri genellikle kütüphaneci, arşiv memuru, memur, enformasyon memuru, bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni unvanlarıyla atansa da, kütüphaneci ve arşiv memuru unvanlarıyla yapılan atamaların sayısı dikkat çekmektedir. Söz konusu unvanların tümünü içerecek biçimde kamuya yapılan atama kontenjanının yıllar içinde değişiklik gösterdiği görülmektedir (Tablo 3). 2006-2013 yılları arasında kamu kurumlarına yerleştirilen bilgi ve belge yöneticilerinin aritmetik ortalaması 171'dir. Yıllık mezun sayısı ve üstelik yıllardır artan kontenjan sayısı dikkate alındığında istihdam sorununun sürekli olarak artış gösterdiği görülebilmektedir.

Tablo 3 - KPSS Aracılığıyla Kamu Kurumlarına Yerleştirilen Mezunlar

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
127	208	80	79	248	190	237	201

(BBY Haber Portali, 2014)

Kamu kurumlarında kütüphaneci unvanının teknik hizmetler sınıfına aktarılmış olması, sosyal olanaklar ve mesleki statü yönüyle unvanı güçlendirmiş ve geçmişe kıyasla mezunların kamuda görev alması cazip hale gelmiştir. Bu nedenle özel sektörde çalışmakta olan kütüphaneciler de KPSS yoluyla kamu kurumlarına yerleşmek istemekte ve bu durum sistemde rekabeti arttırmaktadır. Bu duruma ek olarak yeni bölümlerin oluşması ve mevcut bölümlerin kontenjanlarının arttırılmasıyla birlikte eskiden olmadığı kadar rekabetçi bir ortam oluşmuştur. Bunun sonucu olarak geçmiş yıllarda 50'li puanlarla bile KPSS'den ataması yapılabilen örnekler ortadan kalkmış, 2013 yılı KPSS-2 ataması 71 puanla kapanmıştır. Doğal olarak yeni atamalar için sırada bekleyenlerin sayısı her geçen yıl artmaya devam etmektedir.

Dolayısıyla mevcut durum aynı zamanda özel sektör fırsatlarında rekabetçiliğin artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle mezunların, iş koşullarının kendilerine olan uygunluğunu incelemeleri, düşünceleri ve taleplerinin karşılanmasını istemeleri artık bir lüks olmuştur.

3. Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün kuruluşuna yönelik ilk girişimler 1990'lı yılların başlarına kadar gider. Kuşkusuz daha önce Atatürk Üniversitesinde görev almış bazı kütüphanecilerin kütüphanecilik bölümünün kurulmasına yönelik çeşitli girişimleri olmuştur, fakat günümüze kadar söz konusu girişimlere ilişkin belgeye rastlanılamamıştır. 1993 yılında 'Atatürk Üniversitesi 10 Yıllık Kalkınma Planı'nda ve Nail Bayraktar tarafından sunulan 'Daha Çok Kütüphaneci' başlıklı bildirisinde Atatürk Üniversitesinde kütüphanecilik bölümünün kurulması yönünde önerilere yer verilmektedir. Bunun üzerine 13.01.1994 tarihinde Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı tarafından bölümün kurulması konusunda Atatürk Üniversitesine gerekçeli bir yazı yazılmış ve süreç resmi olarak başlatılmıştır (Yılmaz, 2010, s. 121-122).

Diğer üniversitelerin kütüphanecilik ve arşivcilik adlarıyla hizmet veren bölümlerinin birleştirilmesi ve ad değiştirilmesine benzer şekilde, Atatürk Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümünün adı da 2007 yılından itibaren Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü olarak değiştirilmiştir. Aynı süreç içerisinde 'kütüphanecilik', 'arşivcilik' ve 'dokümantasyon ve enformasyon' anabilim dallarından oluşan ayrıma son verilmiş ve genel bir müfredat oluşturularak Yükseköğretim Kuruluna öğrenci kabulü için talepte bulunulmuştur. 2008-2009 öğretim yılından itibaren 30 öğrenci ile I. öğretim lisans programında öğretime başlanılmıştır. Bir yıl sonra II. öğretim programına da öğrenci kabul edilmiştir.

Geride bırakılan beş öğretim yılı boyunca öğrenci kontenjanı bölüm akademik kurulunun isteği dışında sürekli olarak arttırılarak 52'ye kadar yükseltilmiştir. Aynı zamanda son dört öğretim yılı boyunca 'bilgi yönetimi' ön lisans programlarından dikey geçiş sınavları aracılığıyla dört öğrenci kabulü göz önünde bulundurulduğunda, toplam kontenjan 56'ya çıkmaktadır. 2013-2014 öğretim yılı itibariyle bölümde aktif olarak öğrenim gören öğrenci sayısı 400'dür. Bayan öğrencilerin oranı yaklaşık %61'dir.

Tablo 4 – A. Ü. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü 2013-2014 Öğretim Yılında Öğrenci Sayısı

I. Öğretim			
SINIF	BAYAN	BAY	TOPLAM
1	33	20	53
2	43	10	53
3	26	19	45
4	23	27	50
TOPLAM	125	76	201
II. Öğretim			
SINIF	BAYAN	BAY	TOPLAM
1	28	26	54
2	33	18	51
3	26	19	45
4	33	1	49
TOPLAM	120	79	199
SINIF	BAYAN	BAY	TOPLAM
GENEL	245	155	400

2011-2012 eğitim-öğretim yılından itibaren Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı çatısı altında yüksek lisans programına başlanılmıştır. Söz konusu programda toplam 44 öğrenci öğretimine devam etmektedir.

2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren Polonya'nın önemli üniversitelerinden biri olan Nicolaus Copernicus Üniversitesinin Information Science and Book Studies adlı bölümü ile Erasmus Değişim Programı çerçevesince antlaşma yapılmıştır. Bu kapsamda her öğretim yılı içinde iki öğretim elemanı ve beş öğrenci değişimi yapılabilecektir. İlk aşamada 28 Nisan-2 Mayıs 2014 tarihlerinde söz konusu bölümden iki öğretim üyesi lisans eğitim-öğretimine katkıda bulunmak üzere bölümü ziyarete gelmişlerdir.

3.1. Genel Olanaklar

Atatürk Üniversitesi 1957 yılında Türkiye'nin beşinci üniversitesi olarak kurulan köklü bir akademik kurumdur. Kampüs Amerika Birleşik Devletleri'nin Nebraska Üniversitesi ile işbirliği oluşturularak kurulmuş ve kampüsün fiziki olanakları yurtdışı örnekler dikkate alınarak tasarlanmıştır. Üniversitenin merkezi bir kampüse sahip olması, mevcut dinamiklerin ve olanakların daha üst düzeyli bir üretkenliğe dönüşmesine katkıda bulunmaktadır.

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde derslerin sürdürülebilmesi için teknolojik altyapısı oluşturulmuş üç adet sınıf bulunmaktadır. Ancak sınıfların ikisi öğrenci kontenjanı için yeterli değildir. Söz konusu sorun YÖK'ün kontenjanların arttırılması konusunda ilkesiz hareket etmesinden kaynaklanmaktadır. Zira Edebiyat Fakültesinin bütün bölümlerinin benzer sorunlar yaşadığı bilinmektedir. Edebiyat Fakültesi Atatürk Üniversitesinin ilk fakültelerinden biridir ve yılların birikmiş sorunları ile karşı karşıyadır. Bunların başında fiziki mekânın yetersizliği gelmektedir.

Köklü üniversitelerde sonradan açılan birimler genellikle mevcut olanaklardan adil şekilde pay alamama sorunu yaşarlar. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü de derslikler ve akademisyenlere tahsis edilen ofisler konusunda sorunlar yaşamaya devam etmektedir. Örneğin en köklü bölümler yıllardır kullandıkları derslikleri paylaşma konusunda isteksiz tutum sergiledikleri için yetersiz ve talep görmeyen derslikler bu bölüm gibi sonradan kurulan bölümlere tahsis edilmektedir. Akademisyenlere tahsis edilen odaların ve araç-gerecin de adil şekilde paylaşılması sorunu yaşanmaya devam etmektedir.

Bölümde sunulmakta olan teknoloji tabanlı derslerin önemli bölümü Edebiyat Fakültesinin genel kullanımı için oluşturulmuş 35 terminalli bilgisayar laboratuvarında sürdürülmektedir. Aynı zamanda bölüm, 2013 yılında 16 bilgisayar ile Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerinin kullanımı için oluşturulan bir laboratuvar olanağına da sahip bulunmaktadır.

Belli bazı disiplinlerde derslerde öğrenilen teorik bilgilerin pratiğe dönüştürülmesi öğrencinin gelişimine katkı sağlayacak önemli bir gereksinimdir. Erzurum, kütüphane potansiyeli bakımından zengin bir kent değildir. Kentte bölüm öğrencilerinin yararlanabileceği Erzurum İl Halk Kütüphanesi, Erzurumlu Em-

rah Edebiyat ve Müze Kütüphanesi, Erzurum Yazma Eser Kütüphanesi, Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Kütüphanesi olmak üzere beş kütüphane hizmet vermektedir. Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi gerek personel yetkinliği ve yeterliliği bakımından, gerekse bilgi ve belge yönetimi disiplini için gereksinim duyulan kaynaklar bakımından zengin bir kütüphane değildir. Disiplin formasyonuna sahip yalnızca iki kütüphaneci görev yapmaktadır. Bölüm öğrencileri arasında bursiyer öğrenci statüsünde yalnızca 6 öğrenci kütüphanede görev almaktadır. Ankara ve İstanbul Üniversitelerinin kütüphaneleri ile karşılaştırıldığında sayının kayda değer şekilde düşük olduğu görülebilmektedir. Kütüphaneden bir laboratuvar ortamı olarak yararlanabilmek günümüze kadar mümkün olamamıştır. Zira yakın zamana kadar kütüphane idaresi ile ortak bir amaçta birleşme olanağı bulunamamıştır. Benzer şekilde üniversitenin arşiv birimlerinden yararlanmak da mümkün olamamıştır.

Erzurum Teknik Üniversitesi Kütüphanesi henüz birkaç yıllık bir geçmişi olan bir kütüphaneye sahiptir ve buna bağlı olarak dermenin nicel ve nitel açıdan zayıf olduğu bilinmektedir. Söz konusu kütüphanede bölüm formasyonuna sahip iki personel görev almaktadır. Erzurumlu Emrah Edebiyat ve Müze Kütüphanesinde bölüm formasyonuna sahip personel olmadığı gibi, disipline özgü kaynak sayısı çok sınırlı sayıdadır. Erzurum Yazma Eser Kütüphanesi birkaç yıl önce kurulan bir kütüphanedir ve kendi özel mekânı olmadığı için hizmet Erzurum İl Halk Kütüphanesi binasında sürdürülmektedir.

Erzurum'daki kütüphane olanaklarının genel durumu, bu mekânlarda hayata geçirilebilecek mesleki ve kültürel etkinliklerin önünde büyük engeldir. Mesleki ve kültürel etkinliklerin hayata geçirilemeyişi öğrenciler açısından son derece olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Çoğunlukla öğrenciler Ankara ve İstanbul'daki mevcut sinerjinin burada olmadığını ifade etmek suretiyle durumdan şikâyetçi olduklarını dile getirmektedirler.

3.2. Akademik Olanaklar

Bölümde eğitim, öğrenim, araştırma ve yayın faaliyetleri 3 doçent, 3 yardımcı doçent, 2 araştırma görevlisi ve 1 uzman³ ile sürdürülmektedir. Kuşkusuz öğretim kadrosu akademik bir birimin gereksinimlerini karşılama konusunda yetersiz kalmaktadır. Son yıllarda üniversitelerin özellikle büyük kentlerde talep ettikleri kadroları alma konusunda sıkıntı yaşadıkları bilinen bir gerçektir. Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün bu konuda en önemli sorunu talep edilen kadronun alınmamasının değil, ilan edilen kadrolara uygun öğretim kadrosunun bulunamaması sorunudur. İstanbul ve Ankara gibi büyük kentlerin zengin olanakları içinde yaşamış ve / veya yaşamakta olan liyakat sahibi potansiyel personelin doğu kentlerinden biri olan Erzurum'a gelmek iste-

³ Fakültenin kütüphane hizmetlerini sürdürme sorumluluğunu yerine getirdiği için, bölümün akademik ve / veya idare hizmetlerinden sorumlu değildir.

memeleri sorunu aşılabilmiş değildir. Tablo 5'te Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün sahip olduğu personel olanağı ile diğer bölümler karşılaştırılmıştır.

Tablo 5 - Bölümlerin öğrenci ve öğretim elemanı dağılımı

Üniversite	Personel	Sayı	Oran ⁴
			L. Öğrenci/Personel
Atatürk Üniversitesi	Öğretim üyesi	6	69,3 (34,6)
	Öğretim yardımcıları ve diğerleri	2	208 (104)
Ankara Üniversitesi	Öğretim üyesi	10	12,4
	Öğretim yardımcıları ve diğerleri	3	41,3
Hacettepe Üniversitesi	Öğretim üyesi	11	33,81
	Öğretim yardımcıları ve diğerleri	12	31
İstanbul Üniversitesi	Öğretim üyesi	13	41,23 (20,61)
	Öğretim yardımcıları ve diğerleri	4	134 (67)
Marmara Üniversitesi	Öğretim üyesi	9	32
	Öğretim yardımcıları ve diğerleri	9	32

Tabloda bilgi ve belge yönetimi bölümlerinde öğrencilerin öğretim kadrolarına dağılım oranları listelenmektedir. Buna göre Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde her bir öğretim üyesine 1. öğretimde yaklaşık 34, toplamda ise 69 öğrenci düşmektedir. Ayrıca her bir öğretim yardımcısı 208 öğrencinin örneğin danışmanlık gibi çeşitli gereksinimlerini karşılamakla meşgul olmaktadır.

Bölümde doktora programının açılmamış olması, araştırma görevlisi istihdamının 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 50/d maddesine göre yapılmasına engel olmaktadır. ÖYP kapsamında tahsis edilen araştırma görevlisi kadrolarının daha sonra kurulan bölümlere ayrılması nedeniyle, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü bu olanaktan mahrum kalmaktadır.

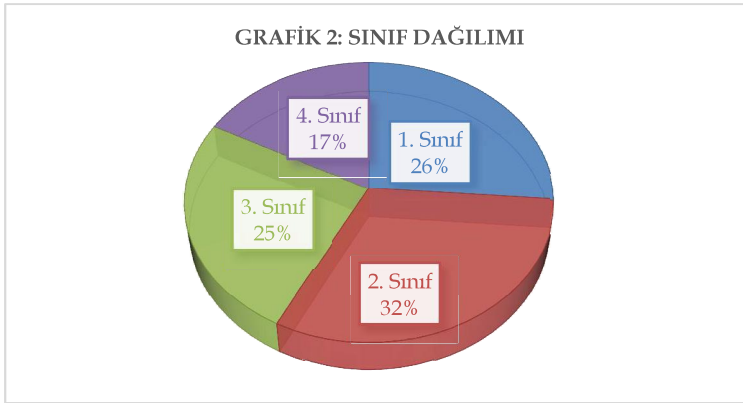
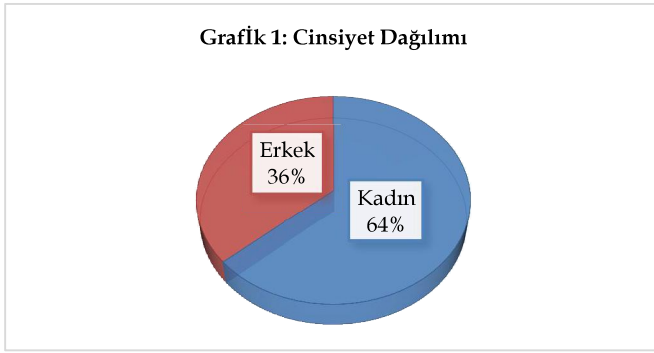
Lisans programı öğretim elemanları üzerinde ağır bir iş yükü oluşturmaktadır. Buna ek olarak mezunların yüksek lisans programına katılma konusunda talepleri her geçen gün artmaktadır. Çoğu yüksek lisans programında başka bölümlerden mezun olanlara müracaat hakkı tanınmamaktadır. Bu nedenle bölümümüz lisans mezunlarının yüksek lisans programına katılma talepleri kabul karşılanmakta ve her yıl programa 10-15 arasında öğrenci kabul edilmektedir. Doğal olarak öğretim üyeleri üzerindeki iş yükü daha da artmakta / artmaya devam etmektedir. Yine bunların bir sonucu olarak son yıllarda akademik üretkenlik düşmüştür / düşmeye devam etmektedir. İş yükünün ağırlığına rağmen akademisyenler sorumluluklarını yerine getirme konusunda gayret sarf etmeye devam etmektedirler.

4. Bulgular ve Değerlendirmeler

Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Türkiye'nin en büyük iki kenti Ankara ve İstanbul'un dışında kurulmuş ilk bölümdür. Büyük kentlerin

⁴ Son öğretim yılının öğrenci kontenjanları dikkate alınarak düzenlenmiştir.

sahip olduğu olanaklardan yoksun olmanın bölüme olan yansımaları kuşkusuz olumlu değildir. LYS sisteminin negatif göstergeleri, akademisyen altyapısının zenginleştirilememesi, fiziki olanakların yetersizliği ve kentin yeterli donanımına sahip olmaması gibi etkenleri öğrenciler de zaman zaman dile getirmektedirler. Bütün bu sorunlar içinde öğrenciler hangi sorunu öncelikli görmektedirler sorusunun cevabı belirsizliğini korurken doğru bir sonuca varıldığını iddia etmek yanlış olacaktır. Bu bakımdan araştırma kapsamında 198 öğrencinin katılımcı olarak destek verdiği bir anket çalışması yapılmış ve çalışmadan elde edilen üç tür veri kümesi değerlendirmeye alınmıştır.⁵ Katılımcıların cinsiyet ve sınıf dağılımı Grafik 1 ve 2'de gösterilmektedir.

İlk olarak öğrencilere 'Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün en önemli sorunu nedir' şeklinde bir soru yöneltilmiş, derlenen cevaplar benzerlikleri yönüyle gruplara ayrılmış ve Tablo 6'da listelenmiştir.

⁵ Anket toplam 27 sorudan oluşmaktadır (12 açık uçlu, 12 önerme ve 3 çoktan seçimli). Sorulardan 2'si kişiye, 25'i konuya ilişkin verilerin toplanmasına yönelik hazırlanmıştır. Araştırmada yalnızca 3 sorudan elde edilen verilere yer verilecektir. Diğer veriler başka bir çalışma kapsamında değerlendirilecek ve yayımlanacaktır.

Tablo 6 - Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün önemli sorunları⁶

Sorunlar	Sayı	Yüzde
Yanıtızsız	36	22,09
Bölmünün tanınmama sorunu	27	16,56
Derslerin iş yükü	24	14,72
Derslerin uygulamaya aktarılamaması	10	6,13
Eski Türkçe dersi sorunu	7	4,29
Derslerin sıkıcılığı	6	3,68
Derslerin çok teorik işlenmesi	6	3,68
Akademisyen noksanlığı	6	3,68
Derslerin içerik benzerliği	5	3,07
Öğrenci-akademisyen ilişkisi	5	3,07
Yabancı dilin güçlendirilememesi	5	3,07
Modern derslerin azlığı	4	2,45
Gelecek belirsizliği	4	2,45
İstihdam sorunu	3	1,84
Ders kitaplarının noksanlığı	3	1,84
Ders içeriklerinde nitelik sorunu	3	1,84
Dört yılın fazlalığı	3	1,84
Akademisyen sorunu	2	1,23
Fazla bayan öğrencinin bulunması	1	0,61
Yaz okulunun açılmaması	1	0,61
Erzurum'da bulunma zorunluluğu	1	0,61
Derslere devam zorunluluğu	1	0,61
Toplam	163	100

Yanıtlar arasında ilk üç sırayı 'bölümün tanınmama sorunu', 'derslerin iş yükü' ve 'derslerin uygulamaya aktarılamaması' oluşturmaktadır. Öğrenciler bölmülerinin özelden diğer bölmülerde öğrenim gören öğrenciler ve akademisyenler tarafından yeterince bilinmediğini, genelde ise üniversite dışında farkındalığı olan bir disiplin olmadığını dile getirmektedirler. Dile getirilen sorunun Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümüne çıkarılabilecek eleştirel bir yanı bulunsa da, genelde disiplinin yıllardır çözemediği sorunların yansıması olarak düşünölmelidir.

Bunun dışında katılımcıların yaklaşık %3'ü derslerle ilgili iki hususta sorun saptamasında bulunmaktadır. Öğrencilerin %16'sının ödevler, ders sunumları, dönem projeleri gibi adlar altında kendilerine düşen iş yükünün ağırlığından şikâyetçi oldukları görölebilmektedir. Üçüncü tür sorunu ise ders kapsamında

⁶ Anket çalışmasına katkıda bulunanların sayısı 198 olmasına rağmen, Tablo 6 ve 7'de katılımcıların sayısı 163 ile sınırlı kalmıştır. Buna çevrimiçi anket uygulamasının kullanılması ve iki tablonun daha önce derlenen verilerden oluşturulması neden olmuştur.

öğrenilenlerin pratiğe dönüştürülmesine yönelik olanakların yokluğu oluşturmaktadır. Önceki yıllarda öğrencilerin bu sorunu sürekli olarak dile getirmeleri nedeniyle, öğretim elemanları arasında haftalık ders konularına paralel yürütülen sunumlarla ve dönem sonu projeleriyle öğrencilerin derslere katılımlarının artırılması hedeflenmiştir. Zaman içinde bu yöntemin hem öğretim elemanları hem de öğrenciler arasında başarılı olduğu görüşü kabul görmüştür. Ancak tablodaki verilerden bir kısım öğrencinin -daha önce de olduğu gibi- iş yoğunluğundan şikâyetçi olduğu görülebilmektedir.

Değerlendirmelere bütün olarak bakıldığında en çok üzerinde durulan koldan başlamak üzere toplam dört kaynaktan gelen sorunların varlığı dikkat çekmektedir. Bunlar şu şekildedir:

- bölüm,
- ders ve müfredat,
- akademisyen
- disiplin.

Görüldüğü gibi öğrenciler bölümün Ankara ve İstanbul kentleri dışında olmasının olumsuz yansımalarını da içerecek sorunları düşük oranda dile getirmektedirler.

Ankette daha sonra 'Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün sağlamış olduğu en önemli fırsat nedir?' şeklinde bir soru yöneltilmiş, benzer cevaplar kategorilere ayrılmış ve Tablo 7'de listelenmiştir.

Tablo 7 - Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün sağladığı fırsatlar

Fırsatlar	Sayı	Yüzde
<i>Yanıtız</i>	40	24,54
İstihdam avantajı sağlaması	62	38,04
Okuryazarlık alışkanlığı kazandırması ve güçlendirmesi	7	4,29
Mezunlarına imkân ve fırsatlar sağlaması	7	4,29
Zengin beceriler kazandırması	6	3,68
Bilgiyi farklı yollarla kullanabilme becerisi kazandırması	5	3,07
Bilişim okuryazarlığı kazandırması	5	3,07
İşine bağlı ve donanımlı öğrenciler yetiştirmesi	4	2,45
Akademisyenlerin donanımlı olması	4	2,45
Araştırmacı kişilik kazandırması	4	2,45
İnsan ufkunu genişletmesi	3	1,84
Sosyalleşme davranışları kazandırması	2	1,23
Derslerin zor olmaması	3	1,84
Bilgi erişim ve hizmete sunma becerisi kazandırması	3	1,84
Kapsamlı araştırmalar yapıyor olması	1	0,61
Sistematik düşünmeyi öğretmesi	1	0,61
Keyif vermesi	1	0,61
İstihdam alanının geniş olması	1	0,61
Akademisyen olma fırsatı tanınması	1	0,61
Bölümün laboratuvarının olması	1	0,61

Derslerin aralarında uyumlu olması	1	0,61
Eski Türkçeyi öğretmesi	1	0,61
Toplam	163	100

Cevaplar arasında listenin başını %38 ile bölümün sağladığı istihdam olanağı oluşturmaktadır. Öğrencilerin önemli oranda bölümün mezuniyet sonrasında sağladığı istihdam olanağına odaklandığı görülmektedir. İkinci grubu farklı başlıklar altında toplanmış olmasına rağmen özellikle bilgi ve bilişim okuryazarlığı önde olmak üzere çeşitli becerilerin kazandırılması oluşturmaktadır. Cevaplara bütün olarak bakıldığında öğrencilerin bilgi ve belge yönetimi programlarından edinilebilecek bilgi, beceri ve fırsatların birçoğunu dile getirdikleri görülmektedir.

Araştırma kapsamında aynı zamanda öğrencilere 'mezuniyet sonrasında disiplinin hangi alanında çalışmak istedikleri' sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun yöneltilmesindeki temel amaç, öğrencilerin hangi tür bilgi merkezini kendilerine hedef olarak belirlediğini saptamaktır. Son yıllarda üniversite kütüphanelerinde kütüphaneci kadrolarına yapılan atamaların arttığı bilinen bir gerçektir. Doğal olarak öğrenciler bu durumdan etkilenmekte ve özel görüşmeler sırasında çoğunlukla hedeflerinin üniversite kütüphanelerinde çalışmak olduğunu dile getirmektedirler. Aynı zamanda bölüm müfredatı, bilgi merkezi türleri içinde üniversite kütüphanelerini daha fazla kapsayan bir içeriğe sahiptir. Öğretim elemanları da ders içeriklerini daha çok bu eksen üzerinde örneklandırarak aktarmaktadır. Doğal olarak öğrencilerin bu durum ve tutumdan etkilendiği düşünülmektedir.

Tablo 8: Mezuniyet Sonrası İstihdam Edilmek İstenen Sektör

Sektör	Sayı	Yüzde
Yanıtızsız	9	4,5
Üniversite Kütüphanesi	53	26,8
Kütüphaneler	48	24,2
Arşivler	25	12,6
Tarihi Arşivler	20	10,1
Akademisyenlik	12	6,1
Halk Kütüphanesi	10	5,1
Araştırma Kütüphanesi	7	3,5
Disiplin Dışında Özel İş	4	2
Özel Kütüphaneler	3	1,5
Tarihi Kütüphaneler	2	1
Çocuk Kütüphanesi	1	0,5
Güncel Kurum Arşivleri	1	0,5
Teknoloji Arşivleri	1	0,5

Okul Kütüphaneleri	1	0,5
Elektronik Bilgi Hizmetleri	1	0,5
Toplam	198	100

Tablonun geneline bakıldığında, öğrencilerin büyük bir bölümünün kütüphanelerde çalışmak istediği görülebilmektedir. Bunlar arasında yaklaşık %27'lik grup ise üniversite kütüphanelerine yerleşmek istediklerini ifade etmektedir. Arşivlerde çalışmak istediğini belirtenlerin oranı ise yaklaşık %24'tür. Son on yıllık zaman dilimi içinde bilgi ve belge yönetimi bölümü mezunlarının Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü arşivleri dışında, arşiv kurumlarına istihdamın oldukça sınırlı olduğu bilinmesine rağmen bu tür kurumların hedeflenmiş olması dikkate değer bir durumdur. Tablonun bütününe bakıldığında öğrencilerin, müfredatın ve öğretim elemanlarının etkisi altında hedefler belirlediği görülebilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Türkiye'de 1950 yılından itibaren yükseköğretim düzeyinde biri dışında her on yıllık zaman dilimi içinde eski adıyla kütüphanecilik, yeni adıyla bilgi ve belge yönetimi bölümünün eğitim-öğretim hayatına başladığı bilinmektedir. Potansiyel iş alanları ve iş olanaklarında gözlemlenen artış dikkate alındığında, yeni bölümlerin kurulması ve mezun sayılarının artması gerek akademisyenler ve mezunlar, gerekse mevcut çalışanlar arasında endişeye neden olmuştur / neden olmaya devam etmektedir. Zira aktif öğretimin sürdürüldüğü bölümler dışında, resmi olarak kuruluş sürecini tamamlamış ve öğrenci kabulü için alt-yapı hazırlığı içinde olan sekiz bölümlerle birlikte mezun sayısında önemli miktarda artış yaşanacaktır.

Son on yıllık süreçte bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin disiplinin potansiyel değerleri ve istihdam olanakları göz ardı edilerek kurulduğu bir gerçektir. Diğer bir ifade ile yeni bölümlerin açılmasında ulusal bir politikanın varlığından söz etmek mümkün değildir. Dolayısıyla geleceğe dair potansiyel kaygıların devam ettiği söylenebilir.

Özellikle büyük kentler dışında olmak üzere bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin karşı karşıya bulunduğu güçlükler ve riskler şu şekilde sıralanabilir:

- Yeni bölümlerin açılmasında bilimsel ilkelerin ve Türkiye gerçeklerinin esas alınmaması: Sorun büyük ölçüde YÖK bünyesinde gelecek yılları kapsayacak şekilde istihdam olanaklarına uygun program açma politikasının uygulanmamasından kaynaklanmaktadır.
- Öğretim üye ve yardımcılarının yetersiz oluşu: Özellikle araştırma görevlileri olmak üzere atanma koşullarını yerine getirebilen yeterli sayıda aday bulunmadığı için akademik kadronun güçlenememesi söz konusudur. Aynı zamanda bölümler akademik hedefe ve liyakat prensibine uygun öğretim üyesi bulmakta sorunlar yaşamaktadır. Bir bölüme öğ-

renci kabulü için gereken asgari ölçüt, bölümde üç öğretim üyesinin bulunmasıdır. Asgari ölçüt sınırında öğrenci kabul eden bölümler, üç öğretim elemanının devamlılığına muhtaçtır. Diğer bir ifade ile eğitim-öğretimin devamlılığı bu üç kişinin durumuna bağlıdır. Bunlardan birinin -herhangi bir nedenle- görevden ayrılması programa öğrenci alımının durması anlamına gelmektedir. Aynı zamanda bu durum öğretim üyelerini vazgeçilmez kılmakta ve bölüm yönetimine zaman içinde çeşitli engeller çıkarabilmektedir. Örneğin akademisyenlere daha üst hedefler konulduğunda, zaman zaman itirazlar gelebilmekte ve yönetim geri adım atmak zorunda kalabilmektedir.

- İş yoğunluğunun akademik üretkenliğe olumsuz yönde etki etmesi: Dar kadrolarla akademik programları sürdürmek zorunda olmak, öğretim elemanlarının akademik performansına ve dolayısıyla programın genel performansına olumsuz şekilde yansımaktadır. İş yoğunluğu sürekli olarak artmaktadır ve dolayısıyla genellikle bütün öğretim elemanları fazlasıyla özverili çalışmaları ile görev ve sorumluluklarını yerine getirmek zorunda kalmaktadır.
- Akademik programların yürütülmesi için gerekli olanakların yetersizliği: Özellikle yeni kurulmakta ya da yeni birimlerle gelişimini sürdürmekte olan üniversitelerde öncelikli olduğu düşünülen alanlara daha fazla yatırım yapılmaktadır. Bu durum olanakların ve özellikle de bütçenin akademik birimlere adil şekilde dağılamaması sorununu doğurmaktadır. Dolayısıyla akademik kadro, derslik, laboratuvar, teknolojik teçhizat ve / veya sosyal destek fonları gibi pek çok konuda sorunlar oluşabilmektedir.
- Büyük kentlerin sahip olduğu olanaklardan yoksunluk: Kentin ekonomik, sosyal ve kültürel olanakları akademi kültürünü, eğitim performansını ve bilgi birikimini güçlendiren önemli bileşenlerdendir. Gerekli sosyal ve kültürel olanaklardan yoksun kentlerde akademik yaşamın önemli bir yanı noksan kalmaktadır. Bu durum öğrencilerin kişisel gelişimini engellemekte ve kısıtlı bir takım tercihlere mahkûm olmasına neden olmaktadır.

Kaynaklar

- ÖSYM. (2013). Yükseköğretim programların ek yerleştirme kılavuzu. 14 Mart 2014 tarihinde <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2013/OSYS/2013OSYSEK YERLESTIRMEKILAVUZU25.09.2013.pdf> adresinden erişildi.
- Yılmaz, M. (2010). Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü: Kuruluş aşaması ve bugünkü durumu. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(1), 118-130.
- Atılğan, D. (1999). Türkiye'de Kütüphanecilik eğitimi ve yeni bin yılda hedefler. *Bilginin serüveni: Dünü, Bugünü, Yarını: Türk Kütüphaneciler Derneği'nin Kuruluşunun 50. Yılı Uluslararası Sempozyum Bildirileri* içinde (s. 144-163). Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Bilgi ve Belge Yönetimi taban puanları. (2013). 20 Mart 2014 tarihinde <http://www.parlakbirgelecek.com/tr/faydali-bilgiler/universite-secimine-baslarken/bilgi-ve-belge-yonetimi-taban-puanlari> adresinden erişildi.

BBY haber portalı. (2014). 21 Mart 2014 tarihinde <http://www.bbyhaber.com/bby/2012/07/22/bilgi-ve-belge-yonetimi-bolumunu-tercih-edecek-ogrenciler-icin-genel-bilgiler/> adresinden erişildi.

Bir, B. (2012). Türkiye'deki Üniversitelerde Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerinin, özelde Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü eğitim programlarının genel değerlendirilmesi ve durum analizi. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications ICONTE, Antalya, (26-28 Nisan 2102)*.